

Kavarodás

a gazdasági iskolák körül.

— A közoktatásügyi miniszter elfogadta a közgyűlés határozatát, de a belügyminiszter még nem hagyta jóvá —

(Saját tudósítónktól.) A közigazgatásban sok mindenféle furcsaság teremt, de arra, amit alább elmondunk, aligha volt még példa. A szegedi gazdasági iskolákról van szó. A közgyűlés még a múlt év októberében elhatározta, hogy nyolcvanezer korona hozzájárulással a külterületen 20, a belterületen pedig öt hold föld átengedésével három önálló gazdasági népiskolát állít föl: egyet *Felsőtanyán*, egyet *Alsótanyán* és egyet *Alsóvárosban*. A közgyűlési határozatot annak rendje és módja szerint a belügyminiszterhez kellett volna fölterjeszteni, talán föl is terjesztették, de tény az, hogy a közgyűlés határozata miniszteri jóváhagyást mind a mai napig nem nyert. Nem azért huzzuk ezt alá, mintha olyan rettenetes dolog volna, hogy a jóváhagyás októbertől januárig még nem történt meg. Ismerünk mi sokkal hosszabb terminusokat, amióta nagyfontosságú akták jóváhagyás reményében a miniszteri fiókban ástentudja mióta „elfekszenek.” Csak azért konstatáljuk, hogy a jóváhagyás még nem történt meg, mert egy igen szép közigazgatási csodavirág fejlődik ki belőle. Annak elnére, hogy a belügyminiszter a közgyűlés határozatát még nem hagyta jóvá, a kultuszminisztertől leirat érkezett a városhoz, melyben közli, hogy a „jóváhagyandó határozatot” elfogadja és hozzájárul a gazdasági népiskolák szervezéséhez. A dolog érdemi részét illetőleg pedig azt mondja a kultuszminiszter, hogy mielőtt az iskolák feltételeit minden irányban megállapítaná, a gazdasági népiskolák gyakorlati területeinek kijelölését kívánja a várostól és kérdezi, alkalmasak-e a szegedi talajviszonyok önálló gazdasági népiskolák létesítésére. Végül jelentést kér *Jánossy Gyula* tanfelügyelőtől arra vonatkozólag, hogy hány fiú és leány beiratkozását lehet remélni a gazdasági népiskolákba.

A városhoz nézve igen öröndetes, hogy a kultuszminiszter ennyire fölkarolja a gazdasági népiskolák ügyét. De a tanfelügyelőhöz intézett átiratából — tekintve, hogy a belügyminiszter ebben a kérdésben még nem döntött — érdekes dologra következtethetünk. Arra, hogy a kultuszminiszterium jóváhagyását *kisűrgették*, mielőtt az igazi, végleges jóváhagyás megtörtént volna. Az ember mosolyogni kénytelen, hogy milyen kedves furcsaságok adódnak elő a közigazgatásban: annyi ez, mintha emberek előre innának a medve bőrre. Azt sem tudni még, hogy a belügyminiszter megengedi-e vagy sem, hogy gazdasági iskolákra költsön a város, de a másik miniszter a határozathoz már hozzájárult, a városhoz pedig nagyban folynak az előkészületek, hogy a három iskola szeptember elsejére megnyíljenek. A miniszter leinata alkalmából *Jánossy Gyula* tanfelügyelő pénteken a következő átiratot intézte a tanácsához:

Tekintetes Városi Tanács!

Hivatalos másolatban öröndetes tudomásul közlöm a kultuszminiszter urnak a létesítendő három szaktanítós gazdasági népiskola szervezésére vonatkozó, hozzám küldött rendeletét. A rendeletből kitűnik, hogy a kultuszminiszter ur a város áldozatkész ajánlatát a szervezés alapjául elfogadta. A kultuszminiszter ur kívánja, hogy a három

szaktanítós gazdasági népiskolai üzem céljaira szükséges területek a gazdasági egyesület szakvéleményének meghallgatásával már most véglegesen kijelöltesse. Erre való tekintettel van szerencsém fölkeríteni a tekintetes városi Tanácsot, hogy a gyakorlati területek helyszíni kijelölésére egy bizottságot kiküldeni sziveskedjék. A bizottság tagjai lennének a gazdasági egyesület szakközegei, a városi mérnöki hivatal kiküldöttje és a királyi tanfelügyelő. Miután a területek kijelöléséről és a létesítendő gazdasági népiskolák benépesítéséről a kultuszminiszter urhoz legkésőbb folyó évi március

1-ig jelentést kell tennem, arra kérem a tekintetes Tanácsot, hogy a bizottság kiküldésére vonatkozóan, tekintettel az ügy nagy fontosságára és tekintettel a kultuszminiszter ur által kikötött határidőre, sürgősen, soron kívül intézkedni sziveskedjék. *Jánossy*, királyi tanfelügyelő.

A tanács legközelebbi ülésében megalkítja a területkijelölő bizottság tagjait, de kérdjük szeretettel, mi lenne akkor, ha a belügyminiszter, nem is sejtve a kultuszminiszter leiratát, — elutasítja a közgyűlés határozatát?

Jäger Mari ismét manipulált.

— Exhumált régi bűncselekménnyel zsarolt. —

(Saját tudósítónktól.) Csütörtökön délelőtt, két polgári rendőr kocsin ment ki *Gorzára*, hogy látogatást tegyen *Jäger Mari*-nál. Kapitányi parancs volt a rendőröknek. Ez a parancs úgy szólt, hogy azonnal vigyék be a rendőrség büntügyi osztályára a penzionált öreg rabasszonyt.

A negyedik dülöben vejénél, *Balogh Péter* kofánál húzódott meg a 73 éves öreg kuruzsló. Itt ábrándozott a multról és itt szötte szálait újabb terveinek.

Gyanusan neszelt föl a kocsi zörgésére *Jäger Mari*. A kis padkán melegegett. Mikor a polgári rendőrök beléptek, riadtan fordult feléjük.

— Mit akarnak? — kérdé rémögő hangon.

— Velünk jön, *Mari néni*.

— Nincs neköm semmi dolgom, nem mék!

— Ha nem jön, visszük!

— Hova visznek?

— *Darvassy kapitány* urhoz. Ez a parancs.

— A fekete kapitányhoz? Minek? Mit akar velem? Nem csináltam én semmit, nem loptam, nem gyilkoltam, nem raboltam!

— Majd megmondják odabent!

Jäger Mari könnyek közt bucsuzott el unokáitól. Azt a jelenetet ismételte meg, amit már vagy ötször elkövetett:

— Kedves bogaraim, nem láttok többet életben!

A városházánál vették le a kocsirol. Hamar híre terjedt a szenzációnak, hogy *Jäger Mari* újra befogták...

Az újabb befogatásnak nem emberölés, nem is kuruzslás az oka, hanem zsarolás *Jäger Mari* szakítva a régi rendszerrel, egy régi „páciensének” az özvegyét zsarolta meg és akarta ismételtén kiszipolyozni, azzal a fenyegetéssel, hogy ha nem ad pénzt, ellene vall és rabbá teszi.

Még 1909-ben történt az eset. Nem sokkal azután, hogy *Jäger Mari* feltételes szabadságra haza engedték *Mária-Noszttráról*. A bülbájos, kuruzsló asszony iránt nem rendült meg a bizalom. Hazajövele után többen felkeresték orvoságért. Két ilyen kuruzslása halálos végű lett.

Múlt évben, májusban a *Rácz Mihály* Kistópart-utca 41. szám alatt lakó kisgazda felesége, *Hegedüs Juliánna* fordult hozzá tanácsért.

— Beteg az uram, — mondotta — az orvosok kigyóntak belőle, ha *Mari néni* lenne szives kezelés alá venni!

— Jó pénzt!

— Hát nem is kívánom én ingyen!

Jäger Mari meglátogatta a beteg embert. Megvizsgálta. Konstatálta a betegséget.

— Nagy baj, de lehet rajta segíteni!

Harmadnap ismét meglátogatta *Rácz Mihályt*. Május 27-ikén reggel toppant, illetőleg topogott be a házhoz.

— Hogy van a beteg?

— Nem valami jól!

— Használt a priznic?

— Valami kicsit!

— No, majd most!

Újra kura alá vette az embert *Jäger Mari*.

Vizben valami zöld port oldott fel s 8 órakor beadta a betegnek. A beteget görcsök fogták el és hányni kezdett.

— Ez jó jel — suttozta, délre semmi baja se lesz!

Egy óra múlva újabb adag zöldpor oldatot adott be a betegnek, aki ettől még rosszabbul lett. Felkelt s ki akart menni. Az ajtónál megroskadt, elesett. Mikorra föl-emelték, halott volt.

Pár nap múlva az *Ersák-utcában* kuruzsló *Jäger Mari*. Ide *Szántó Pálné* *Varga Lúdia* hívta. Ő volt a beteg. Őt is biztatla, hogy meggyógyítja. *Szántó ép* a tanyán volt, semmit nem tudott a dologról. *Jäger Mari* délben adta be neki a zöld port és egy óra múlva halott volt az asszony.

Junius elején névtelen levél hívta fel a rendőrség figyelmét a két gyanus esetre. *Jäger Mari* befogták. A *Dillinkában* exhumálták a halottakat, de semmiféle mérges anyagot nem találtak a feloszló hullákban, így csak kuruzslás miatt ítélték el *Jäger Mari* s feltételes szabadságát visszavonva *Mária Noszttrára* vitték el újabb 3 évre.

A nagy nyomorúság mostanában merész cselekedetre készítette *Jäger Mari*. Elhatározta, hogy tőkésíti a kuruzslások titkát. November utolján, egy szombati nap délutánján befogatott vejével s kocsin a *Kistópart-utca 41. száma* alá vitette magát.

Mikor özvegy *Rácz Mihályné* meglátta, hogy ki lép be hozzá, majd sóbálványá lett. Rémgögő hangon fogadta a vén asszony köszönését.

— Na hogy vagy? — kérdé lepihenve.

— Csak vagyok!

— De szép áll minden, meglátszik a jó mód!

Nem szólt *Ráczné*, *Jäger Mari* folytatta:

— Bözzög kudus vagyok én, betévő falatom alig van!

— Bizony baj az!

— Azér gyüttem, hogy segíts!

— Nekem sincs, szegény özvegy vagyok!

— Igen, de akkor jó volt ugy-e a segítségem, mi?

— Mögfizettem én a gyógyszerért!

— Mög ám, de a többiért nem, ha nem segítesz rajtam, rabbá teszek.

— Engem? Riadt meg az asszony. Hiszen nem vagyok én bűnös?

— Nem? Rikácsolt *Jäger Mari*. Hát a kendőt ki tötte az urad szájára? Nem én vettem le!

— Hát mit akar tőlem? — kérdé kétségbeesetten a beteg asszony. Érezte *Jäger Mari*, hogy most már hatalmában van. Beszélte hát tovább:

— Rosz a rabság, azután az ügyvédnek is kell 4—500 pöngöt adni, én kevesebbel is beöröm!

Ráczné, csakhogy szabaduljon tőle, odaadott neki 4 koronát.

— Kevés!

(Erre még 20 koronát adott át neki, meg egy darab szalonnát, mire *Jäger Mari* eltávozott. A veje várta kocsiival.

Január 5-ikén délelőtt 11 órakor ismét látogatást akart tenni *Ráczné*-nél *Jäger Mari*. A kis cseléd szaladt be és lelkenedezve mondotta:

— Gyün a szalonnás sánta asszony!

— Zárd be a kaput hamar!

Jäger Mari fél óra hosszáig verte a kilyincset, majd botjával döngötte a kaput.